

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. K. i D. K.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej S. K. i D. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 31 stycznia 2024 r., I ACa 1564/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodom niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powodów S. K. i D. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt I ACa 1564/22 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudence (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili naruszenie art. 203¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 203¹ § 2 k.p.c., art. 167 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. na skutek przyjęcia, że powołanie się przez pozwanego na fakt potrącenia dokonanego przez powodów nie podlega reżimowi procesowemu przewidzianemu dla zarzutu potrącenia - w sytuacji, gdy sama treść przepisu nie wprowadza rozróżnienia na to czy pozwany ma się powołać na potrącenie własne, czy też potrącenie dokonane przez powoda, a zatem już samo twierdzenie pozwanego o fakcie potrącenia wierzytelności wzajemnych przez którąkolwiek ze stron procesu powoduje, że tym samym jest podnoszony procesowy zarzut potrącenia, dla którego procesowej skuteczności koniecznym jest zachowanie terminu na jego podniesienie, co miało wpływ na wynik sprawy bowiem sąd nie zbadał czy doszło do spełnienia wymagań

prekluzyjnych, których brak sprostania powoduje bezskuteczność zarzutu potrącenia - lecz wbrew temu uznał, że sama w sobie okoliczność złożenia oświadczenia materialno-prawnego o potrąceniu była na tyle prawnie relewantna, iż skutkowała wydaniem wyroku oddalającego żądanie zapłaty.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparli na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według powodów oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z naruszenia art. 203¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 203¹ § 2 k.p.c., art. 167 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. na skutek błędnej wykładni, że powołanie się przez pozwanego na fakt potrącenia dokonanego przez powodów nie stanowi o podniesieniu procesowego zarzutu potrącenia i nie podlega rygorom prawnym z tym związanym - w sytuacji, gdy w zakresie normatywnym w tej regulacji mieści się twierdzenie o potrąceniu dokonanym przez powoda, co też w braku zbadania przez Sąd drugiej instancji tego, czy doszło do spełnienia wymagań o charakterze prekluzyjnym dla możliwości skutecznego podniesienia zarzutu potrącenia, skutkowało częściową zmianą wyroku Sądu pierwszej instancji i oddaleniem powództwa o zapłatę.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której

naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Nie ulega wątpliwości, że w art. 203¹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi wyłącznie o procesowy zarzut potrącenia, przy czym zarzut potrącenia, ale w znaczeniu materialno-prawnym może być (tak, jak w tej sprawie) zgłoszony przez powodów, w związku z wezwaniem ich przez pozwanego do zwrotu wzajemnego świadczenia w postaci wypłaconego im, na podstawie nieważnej umowy, kapitału kredytowego. W perspektywie normatywnej powołanego przepisu nie ma więc znaczenia to, która ze stron procesu złoży materialno-prawne oświadczenie o potrąceniu. Natomiast wynikający z art. 203¹ k.p.c. rygoryzm procesowy ma zastosowanie do zarzutu potrącenia (w znaczeniu procesowym), który w postępowaniu odwoławczym zgłosił pozwany Bank (w piśmie procesowym z 21 sierpnia 2023 r. pozwany powołał się na oświadczenie powodów z 27 lipca 2023 r. o potrąceniu, „w celu stwierdzenia faktu - czynności prawnych dokonanych przez powoda względem jego roszczeń dochodzonych w niniejszej sprawie”). Sąd drugiej instancji - jako sąd *meriti* - w granicach apelacji rozpoznaje ponownie sprawę. Pod względem materialno-prawnym wzajemna wierzytelność pozwanego (objęta procesowym zarzutem potrącenia) na etapie postępowania odwoławczego nie była sporna, skoro powodowie - w związku z wezwaniem ich przez pozwanego do zapłaty - przyznali wprost, że wynosi 400 000 zł (k. 754), a zatem znacznie przekraczała ich wierzytelność w stosunku do pozwanego, dochodzoną w niniejszej sprawie. Wobec tego wierzytelność pozwanego spełnia przesłankę z art. 203¹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz przesłankę z art. 203¹ § 1 pkt 3 k.p.c., ponieważ procesowy zarzut potrącenia został przez pozwanego zgłoszony w piśmie procesowym, wniesionym 21 sierpnia 2023 r. (k. 753, 758). Jakkolwiek pozwany nie wykazał, że zarzut procesowy potrącenia zgłosił przed upływem dwóch tygodni od powstaniu stanu wymagalności wzajemnej wierzytelności z tytułu zwrotu kwoty wypłaconego kapitału kredytowego (powodowie kwestionowali zachowanie tego terminu statuowanego przez art. 203¹ § 2 k.p.c. - k. 759; w oświadczeniu o potrąceniu z 27 lipca 2023 r. powodowie powołują się na wezwanie pozwanego Banku z 13 lipca 2023 r. - k. 754), ale tylko z tej przyczyny zaskarżony wyrok nie może być zakwalifikowany jako oczywiście

nieprawidłowy w znaczeniu opisanej wyżej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skoro nie budzi wątpliwości okoliczność, że w znaczeniu materialno-prawnym zarzut potrącenia zgłoszony przez powodów wywarł skutek prawny, zaś wysokość wzajemnej, wymagalnej wierzytelności pozwanego znacząco przekracza wierzytelność powodów z tej sprawy. Jak wspomniano wyżej przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

r.g.

